

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU

14

1. Nazwa przedmiotu:	Dydaktyka ogólna				
2. Kod przedmiotu:	05,1				
3. Okres ważności karty:	ważna od roku akademickiego: 2015-2018				
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia				
5. Forma studiów:	studia stacjonarne / studia niestacjonarne				
6. Kierunek studiów:	WYCHOWANIE FIZYCZNE				
7. Profil studiów:	praktyczny				
8. Specjalność:					
9. Semestr:	II				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Kultury Fizycznej				
11. Prowadzący przedmiot:	dr Jolanta Gabzdyl				
12. Grupa przedmiotów:	przedmioty kierunkowe				
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy				
14. Język prowadzenia zajęć:	polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
Student posiada wiedzę ogólnopedagogiczną, umiejętności i kompetencje z zakresu pedagogiki ogólnej, psychologii ogólnej, historii myśli pedagogicznej					
16. Cel przedmiotu:					
Zajęcia z dydaktyki ogólnej ukierunkowane są na dostarczenie studentom wiedzy o: teoretycznych podstawach kształcenia; dydaktyce jako subdyscyplinie pedagogicznej; jej historii i współczesności; procesie kształcenia, jego elementach oraz uwarunkowaniach; zasadach dydaktycznych; formach nauczania, uczenia się; sposobach motywowania do nauki; twórczości ucznia i nauczyciela; relacjach nauczyciel – uczeń, w tym uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; warunkach skutecznego porozumiewania się; kierowaniu klasą szkolną, w tym klasą zintegrowaną; szkole i jej programie, systemie szkolnym. Dostarczenie niezbędnej wiedzy, umiejętności do świadomego planowania i organizowania pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym. Przygotowanie studentów do podejmowania działań pedagogicznych ukierunkowanych na aktywne kształtowanie sytuacji edukacyjnych. Zdobycie i rozwój kompetencji pedagogicznych w zakresie konstruowania, realizacji i ewaluacji programu, poszczególnych jednostek tematycznych (operacjonalizacja celów, zadań, dobór treści kształcenia oraz metod, form realizacji, środków dydaktycznych, ocena rezultatów kształcenia).					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji efektu kształcenia	Metoda weryfikacji efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
W	- charakteryzuje istotę, miejsce i znaczenie dydaktyki ogólnej w systemie nauk pedagogicznych, w tym jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, uwarunkowaną: w aspekcie historycznym i współczesnym; - definiuje podstawowe kategorie pojęciowe dydaktyki ogólnej, syntetyzuje je, klasyfikuje, krytycznie interpretuje; - charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego;	Egzamin, Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych), Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń) Kolokwium Praca własna studenta	zaliczenie pisemne testu semestralnego obejmujące zarówno materiał ćwiczeń, jak i wykładów; wkład w dyskusję na tematy związane z problematyką analizy morfologicznej wynik osiągnięty w teście semestralnym, przygotowanie do zajęć (notatki), udział w ćwiczeniach praktycznych, aktywność w	wykład/ćwiczenia Audiowizualne	K_W04 (++) K_W05 (+++) K_W06 (+++) K_W08 (+)
U	- potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu				

	analizowania, porównywania, ewaluacji oraz projektowania procesów nauczania-uczenia się; - potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki; - stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. kultury fizycznej z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych).		trakcie przebiegu zajęć Kolokwia pisemne i ustne Egzamin		K_U02 (++) K_U03 (+) K_U04 (+++) K_U05 (++) K_U07 (++) K_U08 (+) K_U12 (++)
K	- jest zainteresowany tematyką nauczania-uczenia się; ma świadomość znaczenia planowania, organizowania i ewaluacji procesu kształcenia oraz roli nauczyciela, instruktora-trenera w tym zakresie; - ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie teorii kształcenia, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia;				K_K01 (+) K_K02 (++) K_K05 (++) K_K06 (+++) K_K08 (+++)

18. Formy i wymiar zajęć:

wykład ćwiczenia
ST: 15 ST: 15
NST 9 NST: 9

19. Treści kształcenia:

- Dydaktyka jako nauka o kształceniu: metodologiczna charakterystyka dydaktyki; analiza przedmiotu dydaktyki i podstawowych pojęć dydaktycznych.
- System kształcenia: pojęcie systemu kształcenia; analiza porównawcza wielkich systemów dydaktycznych (analiza celów, treści, metod, środków, warunków, rezultatów kształcenia); różnice w rozumieniu procesu dydaktycznego w różnych systemach dydaktycznych.
- Proces kształcenia: wartości i cele kształcenia, proces kształcenia jako zintegrowany proces nauczania-uczenia się, ogniwa procesu kształcenia, elementy, integracja procesu nauczania i wychowania, kształcenie wielostronne, w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej.
- Zasady kształcenia: pojęcie, geneza i klasyfikacja zasad kształcenia, charakterystyka zasad kształcenia, przegląd zasad kształcenia wg wybranych autorów, realizacja zasad w procesie kształcenia; zasady nauczania jako normy pracy dydaktycznej (charakterystyka zasad uczenia się i motywacji).
- Elementy projektowania dydaktycznego: rzeczowe a metodyczne przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych; planowanie i organizacja pracy dydaktycznej; dobór, operacjonalizacja i konstruowanie celów edukacji szkolnej/przedszkolnej; materialne i niematerialne środki działań dydaktycznych (w tym zwłaszcza treści kształcenia), metody i formy, warunki wewnętrzne i zewnętrzne oraz rezultaty kształcenia.
- Proces kształcenia jako proces komunikowania się: struktura i funkcje komunikatu – polecenia i pytania jako formy komunikacji; kompetencje komunikacyjne nauczyciela, instruktora-trenera; język dialogu w edukacji; osobowościowe, społeczne i pedagogiczne determinanty porozumiewania się nauczyciela, instruktora-trenera i ucznia (dziecka). Nauczyciel, instruktor-trener szkoły i przedszkola przyszłości, i jego osobowość.
- Główne nurty myślenia o edukacji szkolnej i szkole / edukacji przedszkolnej i przedszkolu – system szkolny/przedszkolny, szkoła/ i jej program, przedszkole i jego program, klasa szkolna/grupa przedszkolna; przemiany filozofii edukacyjnej a dydaktyka; innowacje dydaktyczne i unowocześnienie procesu kształcenia; alternatywne oferty edukacyjne; kształcenie integracyjne, zjawisko włączania i wykluczania osób niepełnosprawnych; praca z uczniem/dzieckiem zdolnym; uczyć się od innych i uczyć nauczać innych, uczyć się razem.

Na wykładach prezentowane będą kwestie i problemy teoretyczne, jak też praktyczne. Ćwiczenia poświęcone zostaną szczegółowemu omówieniu elementów procesu kształcenia, praktycznej weryfikacji poznanych zasad planowania i projektowania dydaktycznego, jak też praktycznej weryfikacji poznanych teorii i zagadnień. Podstawowe zasady, uwzględniane podczas realizacji programu z dydaktyki ogólnej to zasada systematyczności i łączenia teorii z praktyką, które pozwolą na kształtowanie u studentów podstawowych umiejętności pedagogicznych w toku działań praktycznych.

20. Egzamin: zaliczenie z oceną, Egzamin

21. Literatura podstawowa:

- Arends R. I. (1994), Uczymy się nauczać, Warszawa.
- Bereźnicki F. (2007), Dydaktyka kształcenia ogólnego. Kraków.
- Bereźnicki F. (2007), Dydaktyka – wybrane zagadnienia, Szczecin.
- Cohen L., Manion L., Morrison K. (1999), Wprowadzenie do nauczania, Poznań.
- Gabzdyl J. (2011), Szkice do prakseodydaktycznej teorii celów, poleceń i pytań, Racibórz.
- Denek K. (2005), Ku dobrej edukacji, Toruń-Leszno.
- Dryden G., Vos J. (2000), Rewolucja w uczeniu, Poznań.
- Konarzewski K. (red.) (2008) Sztuka nauczania. Szkoła. Podręcznik dla studentów kierunków nauczycielskich, Tom 2., Warszawa.
- Kruszewski K. (red.) (2008), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, Tom 1., Warszawa.
- Kupisiewicz C. (2005), Podstawy dydaktyki, Warszawa.
- Niemierko B. (2007), Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Warszawa.
- Niemierko B., Pomiar wyników kształcenia, Warszawa 2004.
- Okoń W. (2003), Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa
- Świrko – Pilipczuk J. (red.) (2007), Dydaktyka ogólna i nauki z nią współdziałające, Szczecin.

Węglińska M. (2009), Jak przygotować się do lekcji? Wybór materiałów dydaktycznych, Kraków.

22. Literatura uzupełniająca:

- Adamek I. (1997), Podstawy edukacji wczesnoszkolnej. „Impuls”, Kraków.
- Davis R. H., Alexander L. T., Yelon S. L. (1983), Konstruowanie systemu kształcenia. Warszawa.
- Denek K. (1998), O nowy kształt edukacji, Toruń.
- Eby J. W., Smutny J. F. (1998), Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży, Warszawa.
- Fisher R. (1999), Uczymy jak się uczyć, Warszawa.
- Fisher R. (1999), Uczymy jak myśleć, Warszawa.
- Gabzdyl J. (red., 2009), Komunikacja w edukacji. Uwarunkowania i właściwości. Racibórz.
- Galloway Ch. (1988), Psychologia uczenia się i nauczania. Warszawa.
- Guz S., Andrzejewska J. (2005) (red.) Wybrane problemy edukacji dzieci w przedszkolu i szkole. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Klim-Klimaszewska A. (2000), Pedagogika przedszkolna, Warszawa.
- Kojs W. (1994), Działanie jako kategoria dydaktyczna, Katowice.
- Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.) (2006) Pedagogika t.2., Warszawa.
- Mieszalski S. (1997), O przymusie i dyscyplinie w klasie szkolnej, Warszawa.
- Okoń W. (2007), Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa.
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, oraz innych form wychowania przedszkolnego – Załączniki nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).
- Podstawa Programowa dla szkół podstawowych – Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).
- Poplucz J. (1984), Optymalizacja działania pedagogicznego na lekcji. Warszawa.
- Półturzycki I (2005), Dydaktyka dla nauczycieli. Toruń.
- Robertson J. (1998), Jak zapewnić dyscyplinę, ład i uwagę w klasie, Warszawa.
- Sherborne W. (1999) Ruch rozwijający dla dzieci. Warszawa.
- Turos L. (red.) (1999), Pedagogika ogólna i subdyscypliny, Warszawa.

Dodatkowa literatura metodyczna samodzielnie dobrana przez studentów, w tym przewodniki metodyczne, programy autorskie

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
		studia stacjonarne	studia niestacjonarne
1	Wykład	15 (zgodne z planem zajęć) / 10 (przygotowanie do egzaminu)	9 (zgodne z planem zajęć) / 16 (przygotowanie do egzaminu)
2	Ćwiczenia	15 (zgodne z planem zajęć) / 15 (przygotowanie do ćwiczeń), 10 (przygotowanie do pracy kontrolnej)	9 (zgodne z planem zajęć) / 21 (przygotowanie do ćwiczeń), 10 (przygotowanie do

				pracy kontrolnej)			
3	Laboratorium						
4	Projekt		0/ 15 (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dydaktycznymi dostarczonymi przez prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie zgromadzonymi), 10 (opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w klasie 1, 2 lub 3. szkoły podstawowej)	0 / 15 (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dydaktycznymi dostarczonymi przez prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie zgromadzonymi), 10 (opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w klasie 1, 2 lub 3. szkoły podstawowej)			
5	Seminarium						
6	Inne/Praca własna		60	72			
	Suma godzin		30 / 60	18 / 72			
24. Suma wszystkich godzin:		ST 90	NST 90	25. Liczba punktów ECTS:		ST 3	NST 3
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		1/1	0.7/1,3	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:		1	1
28. Kryteria oceniania:							
Efekt kształcenia		Ocena	Opis wymagań				
K_W04 (++) K_W05 (+++) K_W06 (+++) K_W08 (+)		bdb	student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat dydaktyki ogólnej w systemie nauk pedagogicznych, w tym jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, uwarunkowaną: w aspekcie historycznym i współczesnym; bardzo dobrze zna terminologię używaną w naukach pedagogicznych. Ma uporządkowaną wiedzę na temat podstawowych kategorii pojęć dydaktyki ogólnej, syntetyzuje je, klasyfikuje, krytycznie interpretuje, charakteryzuje istotę, miejsce i znaczenie - charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego;				
		db	student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat dydaktyki ogólnej w systemie nauk pedagogicznych, w tym jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, uwarunkowaną: w aspekcie historycznym i współczesnym; dobrze zna terminologię używaną w naukach pedagogicznych. Ma uporządkowaną wiedzę na temat podstawowych kategorii pojęć dydaktyki ogólnej, syntetyzuje je, klasyfikuje, krytycznie interpretuje, charakteryzuje istotę, miejsce i znaczenie - charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego;				
		dst	student ma dostateczną wiedzę na temat dydaktyki ogólnej w systemie nauk pedagogicznych, w tym jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, uwarunkowaną: w aspekcie historycznym i współczesnym; dostatecznie zna terminologię używaną w naukach pedagogicznych, wiedzę na temat podstawowych kategorii pojęć dydaktyki ogólnej, syntetyzuje je, klasyfikuje, krytycznie interpretuje, charakteryzuje istotę, miejsce i znaczenie - charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego;				
		ndst	student nie ma podstawowej wiedzy na temat dydaktyki ogólnej, nie zna terminologii używanej w naukach pedagogicznych				
K_U02 (++) K_U03 (+) K_U04 (+++) K_U05 (++) K_U07 (++) K_U08 (+) K_U12 (++)		bdb	student potrafi wszechstronnie wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną, potrafi przedstawić, zaprezentować własne poglądy poparte argumentacją literatury w danej dziedzinie. Posiada umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej z praktyczną. Potrafi posługiwać się w mowie i piśmie językiem naukowym w tej dyscyplinie, potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, porównywania, ewaluacji oraz projektowania procesów nauczania-uczenia się; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki; stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. kultury fizycznej z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu				

		autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych)
	db	student potrafi umiejętnie i dobrze wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną potrafi przedstawić, zaprezentować własne poglądy poparte argumentacją literatury w danej dziedzinie. Posiada umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej z praktyczną. Potrafi względnie poprawnie posługiwać się w mowie i piśmie językiem naukowym w tej dyscyplinie, potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, porównywania, ewaluacji oraz projektowania procesów nauczania-uczenia się; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki; stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. kultury fizycznej z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych)
	dst	student potrafi dostatecznie dobrze wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną, potrafi przedstawić, zaprezentować własne poglądy poparte argumentacją literatury w danej dziedzinie. Posiada dostateczną umiejętność zastosowania wiedzy teoretycznej z praktyczną. Potrafi w formie podstawowej posługiwać się w mowie i piśmie językiem naukowym w tej dyscyplinie, potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, porównywania, ewaluacji oraz projektowania procesów nauczania-uczenia się; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki; stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. kultury fizycznej z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dostatecznie dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych)
	ndst	student nie potrafi wykorzystywać podstawowej wiedzy teoretycznej, nie przedstawia, własnych poglądów, nie zna literatury w danej dziedzinie. Nie posiada umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej z praktyczną. Nie zna języka naukowego w tej dyscyplinie.
K_K01 (+) K_K02 (++) K_K05 (++) K_K06 (+++) K_K08 (+++)	bdb	student potrafi precyzyjnie i spójnie dysponować z zakresu wiedzy poruszanych podczas studiów, potrafi odnieść zdobytą wiedzę w projektowaniu dalszych zadań zawodowych i prywatnych, jest zainteresowany tematyką nauczania-uczenia się; ma świadomość znaczenia planowania, organizowania i ewaluacji procesu kształcenia oraz roli nauczyciela, instruktora-trenera w tym zakresie; ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie teorii kształcenia, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia;
	db	student potrafi umiejętnie i dobrze , ma świadomość znaczenia nauki i zakresu wiedzy poruszanych podczas studiów, potrafi odnieść zdobytą wiedzę w projektowaniu dalszych zadań zawodowych i prywatnych, jest zainteresowany tematyką nauczania-uczenia się; ma świadomość znaczenia planowania, organizowania i ewaluacji procesu kształcenia oraz roli nauczyciela, instruktora-trenera w tym zakresie; ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie teorii kształcenia, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia;
	dst	student potrafi z pewnymi uchybieniami odnosić się do zdobytej wiedzy w projektowaniu dalszych zadań zawodowych i prywatnych, jest zainteresowany tematyką nauczania-uczenia się; ma świadomość znaczenia planowania, organizowania i ewaluacji procesu kształcenia oraz roli nauczyciela, instruktora-trenera w tym zakresie; ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie teorii kształcenia, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia;
	ndst	student nie potrafi odnieść zdobytych wiadomości do innych dziedzin, nie ma świadomości swojej wiedzy i umiejętności, nie rozumie potrzeby dokształcania i rozwoju, nie dokonuje samooceny swoich kompetencji, nie wyznacza kierunków dalszego rozwoju zawodowego i prywatnego
29. Uwagi:		

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)